

ene med det andet medfører, at vi altsaa betragter en Lovændring som ønskelig, men vi kan, som sagt, ikke gaa med til, saadan som Forholdene ligger dernelde, uden videre med eet Slag at indføre, som det her er foreslaaet, Loven af 4. Oktober.

Det maa indrømmes, at naar der i Bemærkningerne til Lovforslaget ankes over, at der findes Menighedsraad, som holder Jorden i for høje Priser, saa er dette rigtigt. Det hænger sammen med, at adskillige Menighedsraad foretrækker Bortforpagtning af Jorden paa længere Aaremaal og undersøger Mulighederne derfor, inden de skrider til Udstykning. Under visse Forhold er Bortforpagtning af Præstegaardsjorder ogsaa tilladt efter Loven. Paa denne Vis er saaledes Jorderne til 11 Præstegaarde, som ligger Vest for Jernbanen fra Ribe til Tønder, blevet bortforpagtet paa langt Aaremaal med alle Parters Samtykke, og alle disse Forpagtningskontrakter er godkendt paa den i Loven foreskrevne Maade.

Jeg finder Anledning til at paapege dette, fordi man let faar et altfor ensidigt Billede af Forholdene, naar man saavel i Bemærkningerne til Lovforslaget som i den som Bilag medfølgende Skrivelse fra Jordlovsudvalget til Kirkeministeriet læser, at det hidtil kun er lykkedes at faa udlagt et eneste selvstændigt Husmandsbrug i Sønderjylland. Jeg maa maaske tilføje et Par flere Oplysninger. Loven bestemmer, at Præstegaardene skal udbydes til Udstykning, efterhaanden som Jorderne bliver ledige; de er selvfølgelig ikke alle blevet ledige med eet Slag. Der har indtil 1924 været 43 Præstegaarde ledige, og der er Forholdene altsaa for de første 11 Præstegaardes Vedkommende ordnet saadan, som jeg har nævnt, med Bortforpagtning med alle Parters Samtykke. Derefter kommer der 7 Præstegaarde, hvor Udstykningen med Jordlovsudvalgets og Kirkeministeriets Samtykke er blevet udsat i nogle Aar, fordi kun en Del af Jorderne var ledige, og en forstandig Udstykning af Jorderne var først mulig, naar samtlige Jorder var blevet ledige. Det vil altsaa sige, at i 18 af de 43 foreliggende Tilfælde vil der ikke kunne indvindes noget imod den Ordning, som har fundet Sted. Saa er der tilbage 25 Præstegaarde. Af dem blev 14 udbudt til Udstykning i 1923, da man i mange Kredse var meget uklar over Betydningen af Lovens Bestemmelser, og der var megen Modstand imod den, og det mærkedes selvfølgelig. Det lykkedes kun at faa udstykket faa og smaa Parceller, og de, der havde med Udstykningen at gøre,

kunde konstatere, at de stødte paa en stærk passiv Modstand, hvad der gav Anledning til Klager, som jeg uden videre for mit Vedkommende anerkender som berettigede. Men i 1924 kan der allerede konstateres et Fremskridt. Da blev der opbudt 11 Præstegaarde til Udstykning, og der er gjort Indstilling om at oprette 17 nye Husmandsbrug og udlægge mange Tillægsparceller. Under dette Arbejde har det tidligere Medlem af dette høje Ting Hr. Christen Ernst Christensen, der ogsaa som Medlem af Jordlovsudvalget har haft med Udstykning at gøre, kunnet konstatere, at der var en større Velvillie til Stede. Han skriver til mig, at han i de sidste Aar har mødt voksende Forstaaelse, Villie og Redebonhed hos Menighedsraadene til at udføre Loven loyalt.

Det er altsaa Stillingen, som den er. Jeg kan maaske endnu tilføje, at der findes enkelte Sogne, hvor de lokale Husmandsorganisationer og Menighedsraadene er blevet enige om at bortforpagte Jorden i Smaalodder til gensidig Tilfredshed. Slet saa mørkt, som Billedet tegner sig, naar man udelukkende holder sig til Bemærkningerne og Bilaget, er det altsaa ikke i Virkeligheden; men jeg gentager, at Loven er meget vanskelig at udføre, og jeg anser derfor en Lovændring for nødvendig. Der er, som udtalt baade af ledende Mænd indenfor Menighedsraadene og af ledende Mænd indenfor Husmandsorganisationerne, Forhandlingsvillighed til Stede, og jeg tager neppe fejl, naar jeg antager, at der ogsaa er saadan Forhandlingsvillighed til Stede hos den højtærede Minister.

Jeg haaber derfor, det under Forhandlingerne i Udvalget maa lykkes os at naa til en Forstaaelse og finde en brugbar Form, der er egnet til at faa det Modsætningsforhold, der er opstaaet i Sønderjylland, udjævnet paa en Maade, som alle Parter kan føle sig tilfredse med. Jeg betragter dette som en vigtig Opgave. Vi staar nu i Øjeblikket med over hundrede Menighedsraad fast organiserede paa den ene Side og med 49 Husmandsforeninger organiserede paa den anden Side. Faar vi ikke Striden bilagt, vil de kommende Menighedsraadsvalg udelukkende blive foretaget under Hensyn til dette Spørgsmaal, hvilket maa betragtes som overordentlig lidet ønskeligt, set fra kirkelige Synspunkter. Men jeg gentager, at der er Forhandlingsvillighed til Stede fra alle Sider, og jeg haaber derfor, at det under Forhandlingen i Udvalget skal lykkes os at finde